

ВЕЖБА МЕШОВИТЕ АРТИЉЕРИЈСКЕ БРИГАДЕ НА „ПАСУЉАНСКИМ ЛИВАДАМА”

ВАТРЕНИ СКОК АРТИЉЕРАЦА

Ватрени пламсаји из оруђа, дим и прашина – речи су које описују завршну вежбу с артиљеријским бојевим гађањем коју су извели припадници Првог топовско-хаубичког артиљеријског дивизиона Мешовите артиљеријске бригаде на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде” у оквиру покретног логоровања „Ватрени скок 2018”.

У плотуну за крај моћних топ-хаубица 152 mm НОРА уживали су они који су гађање посматрали, јер је то био прворазредан догађај, а задовољни су

били они који су га извели. Тупи и заглушујући звуци од којих се земља тресла, а плато потом прекривале сиве нијансе дима, и погоци у рејону циља, још једном су показали ватрену моћ нишких артиљераца. Резултатима гађања задовољни су и командант Бригаде пуковник Звонко Стојковић, који је био руководилац гађања, и команданти дивизиона потпуковници Зоран Николић и Жељко Курица, извршиоци гађања, али и сви други који су ту активност реализовали, а налазили су се или на осматрачници ТТ 719 или на ватреном положају на Великој Брезовици.

Троскок

Све је почело 24. маја у раним јутарњим часовима. После знака за узбуну, припадници 1. топовско-хаубичког артиљеријског дивизиона кренули су из Касарне „Мија Станимировић” на своје десетодневно покретно логоровање. Осим личног наоружања, покренута је и војна техника – топ-хаубице 152 mm М-86 и топови 130 mm М-46. Топови су имали нове гуме, које је обезбедио Генералштаб, па их је током реализације свих вежби и гађања требало проверити.

Четврти пут заредом нишки артиљерци кренули су на покретно логоровање и извели вежбу „Ватрени скок” са активним и резервним саставом и кадетима Војне академије, модул артиљерија. Годишње се изводи један нови „скок”, односно троскок јер се мењају три локације, али је сваки по нечему посебан.

После шест дана и реализованих бројних тактичких увежбавања и вежби на Ртњу, чекао их је шесточасовни марш у дугој колони до Интервидовског полигона „Пасуљанске ливаде”, где је убрзо започео и врхунац њихове обуке – ватрено загревање и још ватренија завршница.

Увертира

Ватрени дани на „Пасуљанама” почели су тактичким увежбавањима у рејону Добре воде. Послуге на топ-хаубицама 152 mm из три батерије 1. топовско-хаубичког артиљеријског дивизиона гађале су из уметнуте цеви 20 mm на даљинама од 1.500 метара. Рејон циљева било је подножје Крчора. Гађање из уметнуте цеви намењено је за проверу послуга, рачуначких одељења, одељења везе, пренос команде и припрему за завршно бојево гађање, које ће се реализовати на другом положају, у реалним условима.

– Ово увежбавање даје послугама прилику да виде циљеве, да осете како се понаша оруђе, шта значи прецизно заузимање елемената гађања, шта брзина у гађању, како се преносе команде, шта је тимски рад, тако да сутрадан, када оду на ватрени положај, који је удаљен од рејона циљева око 11 km, знају колико се та мала грешка око заузимања елемената одражава на циљ. Јер грешка од један хиљадити је десет метара, а десет хиљадитих на десет километара, сто метара. То је веома битно у артиљерији и значи јединицама које ми подржавамо, јер је циљ артиљерије да подржи пешадијске јединице које се развијају, припремају за напад и крећу у на-

КАДЕТИ

На покретном логоровању са јединицом је било и 12 кадета Војне академије, будућих артиљераца. Они су на „Ватреном скоку” били на дужностима командира водова, официра рачунача и заменика командира батерије. Радили су исти посао као и официри који су распоређени на тим дужностима. На тај начин могли су да сазнају шта је логистичка подршка, шта значи збринути војника и како припремити све да дође до гађања. То знање ће им користити за успешно командовање јединицама у које ће доћи после школовања.

пад. Ако ми закаснимо у дејству и непрецизно гађамо, нећемо моћи остварити ватру по непријатељу и он има слободу да дејствује по нашим јединицама. То је поента целе приче – истиче мајор Александар Цветковић, заменик команданта у 1. топовско-хаубичком артиљеријском дивизиону.

Током покретног логоровања, поред активног састава, обучава се и део ратних јединица и кадета Војне академије са завршне године модула артиљерија.

Иван Кликовац, поручник у резерви, иначе дипломирани правник који ради у Електропривреди Србије, на вежби је био у улози заменика командира батерије у 2. топовско-хаубичком артиљеријском дивизиону. Ово му је четврти терен. Каже да је атмосфера добра, да се сва наређења извршавају доследно и правовремено, да нема никаквих проблема и одступања, а

Дуга колона возила кретала се правцем Ниш – Алексинац – планина Ртањ. Ту је требало запосести логорски простор у рејону тригонометра 722. Била је то прва супозиција логоровања. Артиљерци су на Ртњу поселили елементе борбеног распореда, радили по командама за гађање, премештали се са једног на други положај у реалним условима. Све активности које се реализују на терену имају за циљ да се психофизички оптерете послуге и возачи како би се видело да ли могу да издрже све напоре у реалним условима.

посебно истиче међуљудске односе – другарство између резервиста и активног састава.

Кликовац у шали каже да је звук пројектила 20 mm за артиљерца као прасак петарде, али је неопходно да се посада обучи брзом реаговању и командовању, раду с оруђем и примени неопходних мера безбедности.

Како су се ближили сати до посредног бојевог гађања, расло је и расположење међу послугама, које ће бити још боље уколико остваре ватру на одабрани циљ. Мајор Цветковић каже да тада расте вера људи у технику и команди кадар.

Плотун за крај

Током вечери почела је тактичка вежба са бојевим гађањима. Команда бригаде дала је сигнал за узбуну јединицама, а у дивизиону су отпочеле припреме хаубица и топова за покрет. Издају се команде за покрет и поседање елемената борбених распореда – осматрачнице и ватреног положаја. Ползак је у 4.04 часа и у дугој колони путује се сат и 15 минута до ватреног положаја на Великој Брезовици, платоу који се простире на надморској висини од око 800 метара.

Тог раног јутра и осматрачница и ватрени положај пливали су у магли. Роса је квасила данима наталожену прашину. Осматрачница ће ускоро живе-

ти и постати динамично и узбудљиво места. Одатле се осматрају погоци у региону циља, мере одступања, дају поправке, које се потом преносе преко средстава везе рачуначима на положају и на крају следе опаљења. Ту су и сви главни „играчи“ вежбе – уз команданта Бригаде и његовог заменика, начелника штаба, који је руководиоца вежбе, присутни су и командири батерија, командири командних водова, извиђачи и послужоци телекомуникационих уређаја.

У међувремену су на ватрени положај пристигле топ-хаубице и сврстане у колону чекају размештај. Мајор Цветковић, који је одговоран за рад дивизиона на ватреном положају, објашњава активности које следе.

– Тренутно се оруђе припрема за паљбу и усмерава у основни правац, дели и припрема муниција за реализацију гађања, припремају рачуначка одељења, те проверавају телекомуникације. Извештај о готовости очекујемо најкасније до 8.30 да би готовост батерије у складу са наређењима била у 9.00 часова. Када известимо о готовости команданта Бригаде, по његовом наређењу отпочеће гађање. Командант дивизиона бира циљеве и даје их командирима батерија, јер он и оцењује батеријска гађања командира основних јединица. Након тога командант Бригаде бира дивизионе циљеве за оцењивање команданта дивизиона.

АКТИВНА РЕЗЕРВА

– Желим да похвалим резервни састав. Били су изузетно вредни, марљиви и све оно што смо тражили од њих, испунили су до краја. Научили су много тога и показали то на терену – током гађања резултати су им били врхунски. Није се примећивало да су резервна јединица – истиче пуковник Звонко Стојковић.

А у артиљерији је све габаритно. Циновска су возила, седмотонска оруђа, гранате теже од четрдесет килограма, краци лафета неухватљиви са две људске руке. Човек је мален спрам њих. Растезање и уковавање крака лафета топ-хаубица у земљу није лак посао и послуге то раде снагом мишића. Средњом, како каже водник Данијел Радивојевић, терен на Брезовици много је бољи за уковавање јер је земља мека, а не каменита, и када топ-хаубица први пут опали, она налегне у земљу и чврсто стоји. Он објашњава да је уковавање важно јер се приликом опаљења моћне „норе“, дуге око 10 метара, ствара притисак барутних гасова близу 3.000 бара, а почетна брзина пројектила је око 800 метара у секунди, па је трзај цеви, зависно од пројектила, и до 900 милиметара.

Осим послуга уз оруђа, живо је и под шаторима – где су везисти и рачуначко одељење. Десетар Срђан Радић каже да везисти успостављају везу на ватреном положају и са осматрачницом, а после преносе команде за бојева гађања и јављају елементе рачуначима.

Поред њих је поручник Мијат Јагодић, официр рачунач, који објашњава свој део посла:

– Рачуначко одељење командно-извиђачке батерије задужено је за дивизиона гађања. Поред нас су рачуначка одељења сваке батерије и они од нас добијају потребне информације, а ми их контролишемо. На крају, када гађа дивизион, ми преузимамо главну улогу. Приликом дивизионог гађања рачуначи имају задатак да команде за гађање, које добијају са осматрачнице од команданта дивизиона, нанесу на планшетну даску, а потом да елементе за гађање проследи другим батеријама, како би њихови рачуначи израчунали елементе с којима ће јединице гађати своје циљеве. Елементе, координате ватреног положаја и свих осталих одређујемо на топографској основи, на стари добар класичан начин, а ГПС нам служи за проверу.

Поручник Јагодић истиче да су за успешно изведена гађања заслужни сви, а не само они на осматрачници, јер у артиљерији све мора да ради као сат.

Рачуначима помажу и подаци из Радарско-метеоролошког одељења. Командир тог одељења старији водник прве класе Зоран Вељковић прича да је дужност метеоролога осматрање и мерење метеоролошких елемената, приземних и висинских, ради израде метеоролошког билтена, који се емитује јединицама путем радио-везе. Приземним прикупљањем метеоролошких података мере се температура и влажност ваздуха, правац и брзина ветра и ваздушни притисак, а пилот-балонским осматрањем добијају се подаци о брзини

и правцу ветра. Вељковић додаје да су они, заједно са рачуначима, извиђачима и везистима, очи и уши артиљерије и да без њих нема прецизних артиљеријска гађања.

Оно што се после 11 сати одиграло на ватреном положају, када је полетео први пројектил из основног оруђа, може се мерити само трептајима ока. Било је силовито, ефектно, сликовито и успешно. Најпре је изгађано седам батеријских посредних бојевих гађања и једно дивизионо посредно артиљеријско бојево гађање топ-хаубица 152 mm, а затим једно батеријско посредно гађање из топа 130 милиметра. У завршници је уследио плотун. Плотун увек зависи, како су нам рекли, од структуре ватре и команде коју даје командант дивизиона. Он може да нареди да се гађа и у рафалима, али се плотун уводи када први пројектил падне тамо где треба. То значи да је већ извршена коректура, изведено успешно гађање и циљ погођен основним оруђима. Зато је плотун слављенички тренутак за сваки успешан крај вежбе. И било је тако.

Кад утихну оруђа

Пуковник Звонко Стојковић, командант те нишке бригаде, био је непрекидно уз своје војнике и старешине и два дана је са својим сарадницима провео на осматрачници. Када се слегла полигонска прашина, када су утихнула оруђа и изветрио мирис барута, остале су утисци.

– Задовољан сам показаним резултатима и постигнутим успехом ватре по циљевима. Најпре је изведено дивизионо гађање, где је оцена висока 4,60

– истиче командант Бригаде и додаје:

– Остварени су циљеви покретног логоровања – обучавање команди у раду и командовању јединицама на терену и обука активног састава јединице заједно са резервним и кадетима завршне године – модул артиљерија.

Командант наглашава да пракса извођења вежби са мешовитим саставом показује изузетне добре резултате и да се њихова бригада препознаје по томе. Покретно логоровање назвали су „ватрени скок“ јер се одвија на правцу Ниш – Алексинац – Ртањ – Пасуљанске ливаде. И сваке године буде један нови „скок“ који се завршава „ватром“ из свих оруђа. А овогодишњи је био прилика да се провери и функционисање логистике на терену.

Припадници 69. логистичког баталјона су правовремено и редовно обезбеђивали исхрану, водоснабдевање, здравствену заштиту, техничку подршку. Јединицу је пратила покретна радионица, покретна кухиња, возило хитне помоћи. Техника се показала као поуздана и није било отказа. Храна је била већином кувана и укусна, кувари предусретљиви, а медицинска помоћ адекватна. Ове године о здрављу припадника јединице на терену бринуле су младе докторке, које су од априла у Бригади – потпоручници др Даринка Гурдељевић и др Ивана Ђорђевић. Обе су завршиле Медицински факултет у ВМА Универзитета одбране у Београду, а Ивана је чак на вежби опалила из топ-хаубице и „изгубила перје“. Догодине ће и Даринка, јер традиција ове вежбе мора да се настави. ■

Мира ШВЕДИЋ

